

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN CHUNG VỀ MÔN HỌC

- 1.1. Tên môn học: **PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU THỰC ĐỊA**
- 1.2. Mã môn học: **SEAS3301**
- 1.3. Tên khoa phụ trách: Khoa XHH – CTXH - ĐNA
- 1.4. Số tín chỉ: **03 LT (02LT/01TH)**

2. MÔ TẢ MÔN HỌC

Môn học nhằm trang bị kiến thức và kỹ năng cơ bản về phương pháp nghiên cứu nói chung, cụ thể là những kiến thức và kỹ năng trong phương pháp nghiên cứu thực địa.

3. MỤC TIÊU MÔN HỌC

3.1. Mục tiêu chung

Trong các ngành khoa học xã hội, nghiên cứu thực địa là một trong những phương thức quan trọng được tiến hành nhằm thu thập thông tin trực tiếp trên đối tượng nghiên cứu. Bất cứ nhà nghiên cứu nào cũng phải trải qua nhiều lần sống trong một cộng đồng tộc người có nền văn hóa khác với mình để thu thập thông tin, cách sống, làm việc của các nhà nghiên cứu ở một cộng đồng tộc người khác gọi điền dã dân tộc học hay là phương pháp nghiên cứu thực địa. Vậy, phương pháp nghiên cứu thực địa là gì? Các nhà nghiên cứu làm gì để có được tài liệu cần thiết trong quá trình nghiên cứu thực địa? Đây là những vấn đề quan trọng và được xem như môn học cần thiết nhằm trang bị cho sinh viên khối ngành khoa học xã hội những kỹ năng cơ bản khi thực hiện nghiên cứu thực địa và trang bị những phương pháp thu thập, xử lý thông tin cơ bản trong quá trình nghiên cứu thực địa.

3.2. Mục tiêu cụ thể

3.2.1. Kiến thức

Môn học này giúp sinh có những kỹ năng và phương pháp cơ bản trong quá trình điều tra thực địa (điền dã Dân tộc học). Bên cạnh đó, môn học cũng trang bị cho sinh những phương pháp như: thu thập tư liệu, xử lý thông tin, cách quan sát tham dự, kỹ thuật phỏng vấn trong quá trình nghiên cứu thực địa.

3.2.2. Kỹ năng

Theo học môn học này, sinh viên sẽ được trang bị một số kỹ năng cơ bản trong nghiên cứu khoa học thuộc khối ngành khoa học xã hội, cụ thể ở đây là kỹ năng trong phương pháp nghiên cứu thực địa như:

- Kỹ năng quan sát – tham dự
- Kỹ năng phỏng vấn
- Kỹ năng gợi chuyện
- Kỹ năng thảo luận nhóm

3.2.3. Thái độ

- Sinh viên phải có thái độ nghiêm túc và có đạo đức nghiên cứu trong quá trình nghiên cứu thực địa, tránh làm tổn hại đến đối tượng mình nghiên cứu.
- Có thái độ hòa nhã, tác phong làm việc nhanh nhẹn, khoa học.
- Sinh viên có khả năng nghiên cứu cứu độc lập.

4. NỘI DUNG MÔN HỌC

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
1	Chương I: Tổng quan về phương pháp nghiên cứu thực địa	1. Khái niệm về nghiên cứu khoa học 2. Khái niệm về phương pháp nghiên cứu thực địa	05	05			1. Tập bài giảng “Điền dã dân tộc học”. 2. “Điền dã dân tộc học” trong cuốn: “ <i>Nhân học – một quan niệm về tình</i> ”

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		3. Những quan niệm trong nghiên cứu thực địa.					<i>trạng nhân sinh quan</i> ".
2	<u>ChươngII:</u> Công tác chuẩn bị trong nghiên cứu thực địa	1. Chuẩn bị về mặt tâm lý 2. Chuẩn bị về mặt khoa học - Chọn đề tài nghiên cứu - Nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài - Đối tượng nghiên cứu - Đối tượng khảo sát phạm vi nghiên cứu	10	05		05	1. Tập bài giảng " <i>Điền dã dân tộc học</i> ". 2. " <i>Điền dã dân tộc học</i> " trong cuốn: " <i>Nhân học – một quan niệm về tình trạng nhân sinh quan</i> ".
3	<u>ChươngIII:</u> Phương pháp thu thập thông tin trong nghiên cứu thực địa	1. Tiến hành nghiên cứu thực địa. 2. Xác định mối quan hệ giữa người nghiên cứu với người cung cấp thông tin. 3. Cách thu thập thông tin trong nghiên cứu thực địa. - Quan sát – tham dự - Phỏng vấn sâu	15	05		10	1. Tập bài giảng " <i>Điền dã dân tộc học</i> ". 2. " <i>Nhân học văn hóa – con người với thiên nhiên, xã hội và thế giới siêu nhiên</i> " (Chương 1) 3. Phần phương pháp " <i>Quan sát – tham dự</i> " và " <i>Phương pháp phỏng vấn</i> " trong cuốn

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		<ul style="list-style-type: none"> - Ghi chép, ghi âm - Vẽ sơ đồ - Chụp ảnh quay phim. 					<p>“Research methods in Cultural Anthropology”</p> <p>4. Viết các ghi chép điền dã dân tộc học</p>
4	Chương IV: Phân loại tài liệu trong nghiên cứu thực địa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Phân loại theo tính chất 2. Phân loại theo cấp độ 3. Phân loại theo tiêu chí 	05	05			<ol style="list-style-type: none"> 1. Tập bài giảng “Điền dã dân tộc học”. 2. “Research methods in Cultural Anthropology” 3. Viết các ghi chép điền dã dân tộc học
5	Chương V: Viết ghi chép điền dã	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vị trí viết và đọc giả trong việc ghi chép điền dã 2. Lựa chọn bối cảnh kể chuyện 3. Viết các phân đoạn kể chuyện mở rộng 4. Cách viết phân tích: các ghi nhớ trong quá trình 	05	05			<ol style="list-style-type: none"> 1. Tập bài giảng “Điền dã dân tộc học”. 2. “Research methods in Cultural Anthropology” 3. Viết các ghi chép điền dã dân tộc học
6	Chương V: Ôn tập và viết tiểu luận môn học		05	05			

5. TÀI LIỆU THAM KHẢO

5.1. Tài liệu chính

- Nguyễn Xuân Nghĩa, *Phương pháp và kỹ thuật trong nghiên cứu xã hội*, NXB Đại học Mở TP. HCM, 2015

5.2. Tài liệu tham khảo

- Earl Babbie (1979), *The Practice of Social Research*, 2th Edition, Wadsworth Publishing Company.
- Gordon Mace, Francois PeItry - Lê Minh Tiến dịch (2013), *Cẩm nang xây dựng dự án nghiên cứu trong khoa học xã hội*, Nxb Tri Thức.
- Robert M. Emerson – Rachel I. Fretz – Linda L. Shaw - Ngô Thị Phương Lan và Trương Thị Thu Hằng dịch (2014), *Viết các ghi chép điền dã dân tộc học*, Nxb Tri Thức.
- **Các trang web liên quan đến môn học**
 - <http://home.worldcom.ch/~negenter/016aEthnoFieldworkIntro.html>
 - <http://www.yorku.ca/yciss/publications/OP64-Beier.pdf>
 - <http://www.fieldworking.com/home.html>
 - <http://www.yorku.ca/yciss/publications/OP65-Grayson.pdf>

6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

Quy định thang điểm: 10

STT	Hình Thức đánh giá	Trọng số
01	Chuyên cần (tham gia và thảo luận trên lớp)	5%
	Kiểm tra giữa kỳ (thuyết trình và viết tiểu luận)	25%
02	Thi hết môn học (viết tiểu luận)	70%

7. KẾ HOẠCH GIẢNG DẠY

7.1. Kế hoạch giảng dạy lớp ngày (4.5 tiết/buổi)

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
1.	Buổi 1	Tổng quan về phương pháp nghiên cứu thực địa - Tại sao phải tiến hành nghiên cứu thực địa - Vấn đề quan niệm trong nghiên cứu thực địa	- Sinh viên đọc tài liệu trước khi lên lớp. - Lên lớp nghe giảng và tóm tắt bài giảng.
2.	Buổi 2	Công tác chuẩn bị trong quá trình nghiên cứu thực địa	- Thảo luận - Thảo luận về công tác chuẩn bị
3.	Buổi 3	Công tác chuẩn bị trong quá trình nghiên cứu thực địa (tt) - Từ điển - Các trang thiết bị liên quan đến việc ghi chép, vẽ - Các trang thiết bị liên quan đến việc ghi âm, ghi hình. - Các trang thiết bị cá nhân cần thiết.	trong quá trình nghiên cứu thực địa. - Thảo luận thu thập và xử lý thông tin trong quá trình nghiên cứu thực địa. - Thảo luận về mối quan hệ giữa
4.	Buổi 4	Thu thập và xử lý thông tin trong quá trình nghiên cứu thực địa - Mối quan hệ giữa người nghiên cứu với cộng đồng địa phương (Quan niệm Emic, Etic).	người nghiên cứu với cộng đồng địa phương (Quan niệm Emic, Etic). - Mỗi sinh viên chọn một đề tài để thực hiện nghiên cứu thực địa.
5.	Buổi 5	- Vị trí viết và đọc giả trong việc ghi chép điền dã - Lựa chọn bối cảnh kể chuyện - Viết các phân đoạn kể chuyện mở rộng - Cách viết phân tích: các ghi nhớ trong quá trình	- Viết đề cương nghiên cứu - Sinh viên tiến hành nghiên cứu thực địa tại điểm nghiên cứu, nhóm hoặc cá nhân (bắt buộc)
6.	Buổi 6	Thu thập và xử lý thông tin trong quá trình nghiên cứu thực địa (tt) - Ghi chép - Ghi âm	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
		- Vẽ sơ đồ - Chụp ảnh, quay phim	
7.	Buổi 7	Phương pháp Quan sát - tham dự - Các bước tiến hành trong quan sát tham dự - Các vấn đề chung cần quan tâm trong quan sát – tham dự - Các mục đề riêng cần nghiên cứu	
8.	Buổi 8	Sinh viên đi thực tế để thu thập tư liệu viết tiểu luận môn học	
9.	Buổi 9	Sinh viên đi thực tế để thu thập tư liệu viết tiểu luận môn học	Sinh viên đi thực tế
10.	Buổi 10	Sinh viên đi thực tế để thu thập tư liệu viết tiểu luận môn học	Sinh viên đi thực tế

Lưu ý: *Bởi đặc thù của môn học này bắt buộc sinh viên phải đi khảo sát thực tế, nên sau khi học xong phần lý thuyết, sinh viên chọn một điểm nghiên cứu nào đó để đi thực tế. Sinh viên có thể làm việc theo nhóm hoặc cá nhân.*

8. GIẢNG VIÊN BIÊN SOẠN

- Họ và tên : ĐÀNG NĂNG HÒA
- Chức danh, học hàm, học vị : Giảng viên - Thạc sĩ

PHỤ TRÁCH KHOA

HÀ MINH TRÍ